

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра туризму та рекреації

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
(пост. П. 15 від «20» червня 2021 р.)
Ректор

А. А. Мазаракі

**ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ /
ECONOMY OF TOURISM**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	24 Сфера обслуговування / Services
спеціальність	242 Туризм / Tourism
спеціалізація	Міжнародний туризм / International Tourism

Київ 2021

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Т. І. ТКАЧЕНКО, докт. екон. наук, проф. Н.
О. РОСКЛАДКА, докт. екон. наук, проф. Т. П.
ДУПЛЯК, канд. екон. наук, доц.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри туризму та рекреації «15» червня 2021 р., протокол № _18__.

Рецензенти: Г. І. МИХАЙЛІЧЕНКО, д.е.н., професор кафедри туризму та рекреації КНТЕУ
О. В. БОЙКО, директор по продажам ТОВ «Тревел Профешнл Груп»

**ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ /
ECONOMY OF TOURISM**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь бакалавр / bachelor **галузь знань** 24 Сфера
обслуговування / Services

спеціальність 242 Туризм

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ (КОМПЕТЕНТНОСТІ), ЇЇ МІСЦЕ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка туризму» призначена для студентів спеціальностей «Туризм» і «Менеджмент» (спеціалізація «Туристичний менеджмент») освітнього ступеня «бакалавр», денної та заочної форм навчання.

Робоча програма містить системний виклад концептуальних положень та прикладних аспектів економіки туризму у контексті сучасних вимог вищої освіти. У робочій програмі, що за структурою логічно розділена на два модулі, викладено теоретичні та методичні засади економіки туризму на макро-, мезо- та мікрорівні.

Мета навчальної дисципліни «Економіка туризму» полягає у формуванні логіки економічного мислення і системи спеціальних економічних знань в галузі туризму, а також теоретичних знань та практичних умінь, що забезпечують ефективну господарсько-фінансову діяльність туристичних підприємств.

Завданнями навчальної дисципліни є набуття теоретичних знань і практичних навичок з таких питань:

- туризм як сфера послуг та вид економічної діяльності;
- інформаційного забезпечення туристичної діяльності на макро- та мікрорівні; - особливості функціонування ринку туристичних послуг та окремих його складових;
- методичні основи оцінки впливу туризму на національну економіку;
- види та моделі розрахунку туристичного мультиплікатора; - принципи, функції та умови здійснення господарсько-фінансової діяльності в туризмі;
- механізм формування та оцінка ефективності використання

ресурсного потенціалу туристичних підприємств за окремими складовими;

- механізм формування економічних результатів та оцінки

ефективності господарської діяльності туристичних підприємств;

- особливості ціноутворення в туризмі;
- обґрунтування ефективності інвестиційної діяльності в туризмі.

Компетентності, набуті у процесі вивчення навчальної дисципліни, складаються із знань та вмінь, що дозволять здійснювати ефективну господарсько-фінансову діяльність туристичних підприємств, а також сформувані у майбутніх фахівців логіку економічного мислення і систему спеціальних економічних знань в галузі туризму.

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- термінологію у сфері економіки туризму; - економічні функції та економічні показники розвитку туризму; - види та моделі розрахунку туристичного мультиплікатора;

- характерні риси попиту на ринку туристичних послуг та фактори, що впливають на його обсяг і структуру;

- характерні риси пропозиції на ринку туристичних послуг та фактори, що визначають її структуру;

- сутність ресурсного потенціалу туристичних підприємств, показники та методи оцінки ефективності його використання за окремими складовими;

- особливості економічного механізму функціонування туристичних підприємств: продуктова програма, фінансові результати, ціноутворення, оподаткування, інвестиційна діяльність; **вміти:**

- користуватися статистичними базами даних, що відображають стан і динаміку розвитку туризму;

- аналізувати економічні показники стану та тенденцій розвитку туризму;

- розраховувати ємність ринку туристичних послуг та еластичність попиту на туристичні послуги;

- застосовувати методи вивчення і прогнозування споживчого попиту в туризмі;

- аналізувати результати господарської та фінансової діяльності туристичних підприємств;

- розраховувати показники ефективності господарсько-фінансової діяльності туристичних підприємств;

- обґрунтовувати економічну стратегію суб'єктів туристичної діяльності.

Місце в освітньому процесі: дисципліна «Економіка туризму» є обов'язковою компонентою освітньої програми і базується на знаннях, отриманих у процесі вивчення таких дисциплін як «Економічна теорія», «Організація туризму», «Міжнародний туризм», «Маркетинг в туризмі».

2. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю*
	з них:				
	Усього годин/кредитів	лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів	
Модуль 1. Економіка туризму: макрорівень					
Тема 1. Економічна сутність туризму як сфери послуг та виду економічної діяльності	6	2	2	2	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 2. Інформаційне забезпечення туристичної діяльності	12	4	4	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 3. Ринок туристичних послуг	6	2	2	2	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 4. Попит та пропозиція на ринку туристичних послуг	12	4	4	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 5. Конкуренція та конкурентоспроможність на ринку туристичних послуг	6	2	2	2	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 6. Мультиплікативний ефект в туризмі	6	2	2	2	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 7. Економіка туризму: мезорівень	6	2	2	2	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР

Модуль 2. Економіка туризму: мікрорівень					
Розділ 1. Економічні ресурси суб'єктів туристичної діяльності					
Тема 8. Ресурсний потенціал суб'єктів туристичної діяльності	6	2	2	2	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 9. Матеріальні та нематеріальні ресурси суб'єктів туристичної діяльності	12	4	4	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 10. Трудові ресурси та оплата праці персоналу суб'єктів туристичної діяльності	12	4	4	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 11. Капітал суб'єктів туристичної діяльності	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР

Продовження таблиці

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю*
	Усього годин/кредитів	з них:			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів	
Розділ 2. Результати господарської та фінансової діяльності суб'єктів туристичної діяльності					
Тема 12. Виробнича програма суб'єктів туристичної діяльності	16	6	6	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 13. Поточні витрати суб'єктів туристичної діяльності	12	4	4	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 14. Ціноутворення в туризмі	12	4	4	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 15. Доходи суб'єктів туристичної діяльності	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР

Тема 16. Прибуток і рентабельність суб'єктів туристичної діяльності	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 17. Оподаткування суб'єктів туристичної діяльності	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 18. Інвестиційна діяльність суб'єктів туристичної діяльності	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 19. Бізнеспланування інвестиційних проєктів суб'єктів туристичної діяльності	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Тема 20. Ризики підприємницької діяльності в туризмі	8	2	2	4	УО, Т, ВІР, ВПЗ, ПР
Підсумковий контроль – письмовий екзамен					
Разом	180/6	56	56	68	х

Примітки:

* УО – усне опитування; Т – тестування; ВІР – виконання індивідуальної роботи; ВПЗ – виконання практичних ситуаційних завдань; ПР – підготовка презентації.

**3. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
Модуль 1. Економіка туризму: макрорівень			

<p>Розуміння: ролі та місця туризму в економіці країни</p> <p>Знання: основних термінів та понять економіки туризму</p> <p>Вміння: досліджувати тенденції та динаміку розвитку туризму в Україні</p>	<p>Тема 1. Економічна сутність туризму як сфери послуг та виду економічної діяльності</p> <p>План лекції 1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і сутність економіки туризму. 2. Історичні аспекти розвитку економіки туризму. 3. Роль та місце туризму в національній та світовій економіці. 4. Поняття, типи та класифікація суб'єктів туристичної діяльності. 5. Інтеграційні об'єднання в туризмі. 6. Економічний механізм утворення і функціонування суб'єктів туристичної діяльності та їх об'єднань. 7. Економічна функція туризму. 8. Вектори впливу розвитку туризму на національну та регіональну економіку. 	<p>2</p>	
---	---	----------	--

	9. Фактори, що визначають тенденції та перспективи розвитку туризму.		
Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах

	<p>Література: Законодавчі та нормативноправові акти: 1, 6, 8, 9, 10, 15. Основний: 1-5. Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернет-ресурси: 2, 4, 6, 7.</p> <p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.</p> <p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet узагальнити та доповнити інформацію про економічну сутність туризму як сфери послуг та виду економічної діяльності, соціально-економічне значення туризму для світової та національної економіки країн світу та України; економічні функції туризму, основні фактори розвитку туризму.</p>	2	
--	---	---	--

	<p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до</p>		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 1</p> <p style="text-align: center;">Економічна сутність туризму як сфери послуг та виду економічної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність туризму як сфери послуг та виду економічної діяльності, роль та тенденції розвитку туризму.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: проведення порівняльного аналізу основних індикаторів соціально-економічного значення туризму для України і країн світу. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>	2	4

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернет-ресурси: 1-8.</p>		
--	---	--	--

9

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	---	-------------------------------

	<p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.</p> <p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet узагальнити та доповнити матеріали про інформаційне забезпечення туристичної діяльності в Україні та світі, тренди розвитку туризму в Україні, світі.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичні заняття 2-3 Аналіз інформаційного забезпечення туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути рівень інформаційного забезпечення туристичної діяльності, надати аналітичну оцінку стану та тенденціям розвитку туризму на мега- та макрорівні.</p>	<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<p style="text-align: center;">8</p>
--	---	---	--------------------------------------

	1. Обговорення питань за проблематикою		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: На основі даних статистичних бюлетенів «Туристична діяльність в Україні» та «<i>Барометр міжнародного туризму UNWTO</i>» проаналізувати та надати аналітичну оцінку стану і тенденціям зміни обсягів туристичних потоків та туристичного балансу в Україні у цілому, у т.ч. за типами туризму в динаміці за п'ять останніх років з використанням графічних методів; визначити місце України за статтею «подорожі» на світовому ринку туристичних послуг. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності, понять та елементів ринку туристичних послуг</p> <p>Знання: основних складових ринку</p>	<p>Тема 3. Ринок туристичних послуг План лекції 4</p> <p>1. Поняття ринку туристичних послуг та його елементів.</p> <p>2. Суб'єкти ринку туристичних послуг.</p> <p>3. Поняття та складові інфраструктури</p>	<p>2</p>	
--	--	----------	--

<p>Результати навчання</p>	<p>Навчальна діяльність</p>	<p>Робочий час студента, год.</p>	<p>Оцінювання в балах</p>
-----------------------------------	------------------------------------	--	----------------------------------

<p>туристичних послуг</p> <p>Вміння: проводити оцінку стану складових туристичного ринку, аналізувати його ємність</p>	<p>ринку туристичних послуг.</p> <p>4. Класифікація ринків туристичних послуг за ознаками. 5. Ємність ринку туристичних послуг: поняття та методика визначення.</p> <p>6. Туристичний продукт: поняття, склад та класифікація.</p> <p>7. Життєвий цикл туристичного продукту: поняття та основні стадії. 8. Ціна туристичного продукту як елемент ринку туристичних послуг. 9. Взаємозв'язок ринку туристичних послуг з ринками факторів виробництва туристичного продукту та іншими ринками товарів і послуг.</p> <p>Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 6, 8, 9, 10, 15. Основний: 1-5. Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернет-ресурси: 1-8.</p>	<p>2</p>	
---	--	----------	--

	<p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової</p>		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.</p> <p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet узагальнити та доповнити інформацію про ринок туристичних послуг та його елементи: попит, пропозицію, ціну, конкуренцію; стан та тенденції розвитку туристичного бізнесу, інфраструктуру ринку туристичних послуг.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 4</p> <p style="text-align: center;">Аналіз ринку туристичних послуг</p> <p>Мета: розглянути стан та основні елементи ринку туристичних послуг.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p>	2	4
--	--	---	---

	<p>2. Практичне завдання: на основі даних статистичних бюлетенів «Туристична</p>		
--	--	--	--

	діяльність в Україні» та «Барометр міжнародного туризму UNWTO»		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>проаналізувати та надати аналітичну оцінку стану і тенденціям зміни мережі основних суб'єктів туристичної діяльності в Україні, структурні зміни мережі за типами за останні п'ять років; розрахувати показники ємності національного та локального (регіон) ринку туристичних послуг; проаналізувати платіжний баланс України за статтею «подорожі» в динаміці за останні п'ять років.</p>		

<p>Розуміння: сутності попиту та пропозиції на ринку туристичних послуг</p> <p>Знання: факторів впливу на попит та пропозицію на ринку туристичних послуг</p> <p>Вміння: розраховувати показники оцінки попиту та пропозиції на ринку туристичних послуг, факторів впливу на їх обсяг та структуру,</p>	<p>Тема 4. Попит та пропозиція на ринку туристичних послуг План лекції 5</p> <p>1. Попит на ринку туристичних послуг: сутність та фактори впливу. 2. Основні тенденції розвитку попиту на ринку туристичних послуг.</p> <p>3.Еластичність попиту на ринку туристичних послуг.</p> <p>4.Методичні основи вимірювання сезонності в туризмі.</p> <p>5.Показники та рівні вимірювання попиту на ринку туристичних послуг.</p> <p>6.Методи дослідження і прогнозування</p>	2	
--	--	---	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<p>еластичності попиту</p>	<p>споживчого попиту в туризмі.</p> <p style="text-align: center;">План лекції 6</p> <p>1. Сутність та особливості пропозиції на ринку туристичних послуг. 2. Складові пропозиції на ринку туристичних послуг: атракції (природні, штучні), послуги та товари, туристична інфраструктура та ін.</p> <p>3. Фактори впливу на обсяг та структуру пропозиції на ринку туристичних послуг.</p> <p>4. Основні тенденції розвитку пропозиції на ринку туристичних послуг.</p> <p>Література: Законодавчі та нормативноправові акти: 1, 6, 8, 9, 10, 15. Основний: 1-5. Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової</p>	<p style="text-align: center;">2</p>	<p style="text-align: center;">4</p>
----------------------------	---	--------------------------------------	--------------------------------------

	літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

4
0

	<p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати матеріали публікацій провідних науковців і фахівців про попит та пропозицію на ринку туристичних послуг, фактори впливу на обсяг і структуру попиту; розрахувати зміни загального обсягу і структури попиту на туристичні послуги в Україні, у т.ч. в структурі – за цілями подорожі в сегментах в'їзного і виїзного туризму в динаміці за останні п'ять років з використанням графічних методів.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичні заняття 5-6 Аналіз попиту та пропозиції на ринку туристичних послуг</p> <p>Мета: розглянути сутність та фактори впливу на попит та пропозицію на ринку туристичних послуг.</p>	4	6
--	--	---	---

	1. Обговорення питань за проблематикою		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: вирішення задач щодо розрахунку показників еластичності попиту за ціною та за доходами, оцінка рівня еластичності попиту на туристичні послуги; розрахунок прогнозних обсягів реалізації туристичних послуг з використанням коефіцієнту еластичності в основних сегментах ринку; розрахунок рівнів сезонності на ринку туристичних послуг за різними методами. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності конкуренції в туризмі, її форм та видів</p> <p>Знання: методичних основ оцінки конкурентоспроможності</p>	<p>Тема 5. Конкуренція та конкурентоспроможність на ринку туристичних послуг План лекції 7</p> <p>1.Поняття та особливості конкуренції в туризмі.</p> <p>2.Форми та види конкуренції на ринку туристичних послуг.</p> <p>3.Внутрігалузева та міжгалузева</p>	<p>2</p>	
<p>Результати навчання</p>	<p>Навчальна діяльність</p>	<p>Робочий час студента, год.</p>	<p>Оцінювання в балах</p>

<p>туристичного продукту, факторів впливу на конкурентоспроможність суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: розраховувати показники конкурентоспроможності туристичного продукту, суб'єктів туристичної діяльності, національного туризму</p>	<p>конкуренція в туризмі. Цінова та нецінова конкуренція.</p> <p>4.Види конкурентоспроможності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>5.Фактори впливу на конкурентоспроможність: екзогенні та ендогенні.</p> <p>6.Методичні основи оцінки конкурентоспроможності туристичного продукту: етапи, показники, методи аналізу.</p> <p>7.Методи та показники оцінки конкурентоспроможності національного туризму на міжнародному ринку туристичних послуг. Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 5, 6, 8, 9, 10, 15. Основний: 1-5. Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернет-ресурси: 1-8.</p>	<p>2</p>	
--	---	----------	--

	<p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової</p>		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.</p> <p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати матеріали про конкуренцію та конкурентоспроможність на ринку туристичних послуг.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 7 Аналіз конкуренції та конкурентоспроможності на ринку туристичних послуг</p> <p>Мета: розглянути сутність конкуренції та фактори впливу на конкурентоспроможність суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p>	2	4
--	--	---	---

	<p>2. Практичне завдання: вирішення задач щодо розрахунку показників оцінки</p>		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>конкурентоспроможності туристичного продукту, суб'єкта туристичної діяльності, національного туризму на ринку. Аналітична оцінка рейтингу та зміни позиції України за загальним індексом конкурентоспроможності країн у сфері подорожей і туризму (ТТСІ) та за окремими його складовими. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності мультиплікативних процесів у туризмі, видів туристичного мультиплікатора</p> <p>Знання: моделей розрахунку туристичного мультиплікатора</p> <p>Вміння:</p>	<p>Тема 6. Мультиплікативний ефект в туризмі План лекції 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прямий та непрямий вплив туризму на економіку. 2. Мультиплікативний процес у туризмі. 3. Характеристика видів туристичного мультиплікатора. 4. Моделі розрахунку туристичного мультиплікатора. <p>Література:</p>	<p>2</p>	
--	---	----------	--

	Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 6, 8, 9, 10, 15.		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<p>визначати прямий та непрямий вплив туризму на економіку, розраховувати туристичний мультиплікатор</p>	<p>Основний: 1-5. Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.</p> <p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати інформацію про мультиплікативний ефект в туризмі. Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 8 Аналіз мультиплікативного ефекту в туризмі</p> <p>Мета: Визначити прямий та непрямий вплив туризму на економіку, розглянути</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<p style="text-align: center;">4</p>
--	--	---	--------------------------------------

	<p>моделі розрахунку туристичного мультиплікатора.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: вирішення задач щодо розрахунку видів туристичних мультиплікаторів (за вибором); аналітична оцінка показників прямого та непрямого впливу туризму на економіку України. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності державно-приватного партнерства у туризмі</p> <p>Знання: регіональних економічних програм розвитку туризму, джерел їх фінансування</p> <p>Вміння: визначати економічні аспекти формування та реалізації стратегії розвитку туризму та курортів в регіонах</p>	<p>Тема 7. Економіка туризму: мезорівень План лекції 9</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональні економічні програми розвитку туризму, джерела їх фінансування. 2. Кластерна модель організації туристичного бізнесу в регіоні. 3. Державно-приватне партнерство в туризмі, передумови створення та моделі організації. 4. Стратегія розвитку туризму та курортів в регіонах України: економічні аспекти формування та реалізації. <p>Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1,</p>	2	
---	---	---	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
---------------------	----------------------	----------------------------	--------------------

	<p>5, 6, 8, 9, 10, 15. Основний: 1-5. Додатковий: 1, 6, 7, 8, 13. Інтернетресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: підготовка до практичного заняття за питаннями теми, вивчення основної та додаткової літератури, законодавчих та нормативних документів, підготовка до тестування.</p> <p>Індивідуальна робота: на основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати інформацію про сутність та ефективність економічних методів і інструментів регулювання розвитку туризму на регіональному рівні, зокрема, кластерної моделі організації туристичного бізнесу в регіоні, державноприватного партнерства в туризмі, стратегію розвитку туризму та курортів в регіонах України.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 9</p>	2	4
--	--	---	---

Економіка туризму: мезорівень

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>Мета: розглянути стан та тенденції розвитку туризму в розрізі регіонів України, економічний інструментарій регулювання розвитку туризму на регіональному рівні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2. Практичне завдання: на основі даних статистичних бюлетенів «Туристична діяльність в Україні» та «Барометр міжнародного туризму UNWTO» проаналізувати та надати аналітичну оцінку зміні загального обсягу та структури реалізованого попиту на туристичні послуги по регіонах України в динаміці за п'ять останніх років; здійснити розрахунок структури реалізованого попиту за типами туризму та цілями подорожі в розрізі окремих регіонах України в динаміці за п'ять останніх років з використанням графічних методів. Розрахунки здійснюється на основі 		
--	---	--	--

	<p>програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<p>Розуміння: сутності поняття економічних ресурсів і ресурсного потенціалу суб'єктів туристичної діяльності, його складових елементів</p> <p>Знання: особливостей використання ресурсного потенціалу суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: проводити оцінку ефективності використання ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>Модуль 2. Економіка туризму: мікрорівень Розділ 1. Економічні ресурси суб'єктів туристичної діяльності Тема 8. Ресурсний потенціал суб'єктів туристичної діяльності План лекції 10</p> <p>1. Поняття економічних ресурсів і ресурсного потенціалу суб'єктів туристичної діяльності. 2. Складові ресурсного потенціалу та їх взаємозв'язок у процесі надання туристичних послуг.</p> <p>3. Показники ефективності використання ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. 4. Основні напрямки ефективного використання ресурсного потенціалу суб'єктів туристичної діяльності. Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 8-15. Основний: 1-5. Додатковий: 1, 3, 6-13. Інтернет-ресурси: 1-8.</p>	<p>2</p> <p>2</p>	
---	---	-------------------	--

	Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати інформацію про склад ресурсного потенціалу суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 10 Оцінка ефективності використання ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників оцінки ефективності використання ресурсів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: розрахунок показників оцінки ефективності використання ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. Розрахунки</p>	2	4
--	---	---	---

	здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах

<p>Розуміння: сутності матеріальних та нематеріальних ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: складу, класифікації та показників ефективності використання основних засобів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: проводити економічний аналіз стану та ефективності використання основних засобів суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>Тема 9. Матеріальні та нематеріальні ресурси суб'єктів туристичної діяльності План лекції 11</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та основні елементи матеріальних ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. 2. Характеристика основних засобів суб'єктів туристичної діяльності, їх види та оцінка вартості основних засобів. 3. Методичний інструментарій і порядок проведення аналізу стану та ефективності використання основних засобів суб'єктів туристичної діяльності. 	2	
	<p>План лекції 12</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види та характеристика нематеріальних ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. 2. Складові нематеріальних активів суб'єктів туристичної діяльності. 3. Оцінка вартості нематеріальних ресурсів. <p>Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 13, 14, 15. Основний: 1-5.</p>	2	

	Додатковий: 1, 3, 6-13.		
--	-------------------------	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet та статистичних даних провести дослідження стану і тенденцій розвитку матеріально-технічної бази окремих видів суб'єктів туристичної діяльності (туроператорів і турагентів, закладів курортно-рекреаційної сфери, готелів і ресторанів, транспорту тощо).</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p>Практичні заняття 11-12</p> <p>Оцінка стану та ефективності використання основних засобів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників стану та ефективності</p>	<p>4</p> <p>4</p>	<p>6</p>
--	--	-------------------	----------

	використання основних засобів суб'єктів туристичної діяльності, а також особливості		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>оцінювання та амортизації нематеріальних активів.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: вирішення задач щодо визначення різних видів вартісної оцінки основних засобів суб'єктів туристичної діяльності (первісної, відновної, залишкової, середньорічної), оцінка показників інтенсивності та ефективності використання основних засобів, кількісна оцінка факторів, що їх обумовлюють. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення <i>MS Excel</i> індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності і особливостей праці в туризмі</p> <p>Знання: поняття продуктивність та ефективність праці в туризмі</p> <p>Вміння: проводити економічний аналіз формування та</p>	<p>Тема 10. Трудові ресурси та оплата праці персоналу суб'єктів туристичної діяльності План лекції 13</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічна сутність і особливості праці в туризмі. 2. Поняття трудових ресурсів та їх класифікація. 3. Методичний інструментарій оцінки ефективності використання трудових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. 4. Методи планування чисельності персоналу суб'єктів туристичної діяльності. 	2	
--	--	---	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<p>використання трудових ресурсів в туризмі, а також застосовувати методи планування чисельності персоналу</p>	<p style="text-align: center;">План лекції 14</p> <p>1. Організація матеріального стимулювання праці працівників в туризмі.</p> <p>2. Форми і системи оплати праці працівників суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>3. Планування фонду оплати праці суб'єктів туристичної діяльності. Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 15.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1, 3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати питання щодо організації матеріального стимулювання праці працівників суб'єктів туристичної діяльності. Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої</p>	<p style="text-align: center;">2</p>	<p style="text-align: center;">4</p>
--	--	--------------------------------------	--------------------------------------

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичні заняття 13-14</p> <p style="text-align: center;">Оцінка ефективності використання трудових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності використання трудових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: вирішення задач щодо оцінки ефективності та продуктивності праці суб'єктів туристичної діяльності, кількісної оцінки факторів впливу, оцінки ефективності матеріального стимулювання, розроблення плану з праці та заробітної плати суб'єктів туристичної діяльності. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення <i>MS Excel</i> індивідуально по варіантах.</p>	4	6

<p>Розуміння: сутності капіталу суб'єктів туристичної діяльності, поняття фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p align="center">Тема 11. Капітал суб'єктів туристичної діяльності План лекції 15</p> <p>1. Капітал суб'єктів туристичної діяльності: сутність, характеристика та принципи формування.</p> <p>2. Структура капіталу: основний та оборотний.</p>	<p align="center">2</p>	
---	--	-------------------------	--

<p align="center">Результати навчання</p>	<p align="center">Навчальна діяльність</p>	<p align="center">Робочий час студента, год.</p>	<p align="center">Оцінювання в балах</p>
--	---	---	---

<p>Знання: структури капіталу суб'єктів туристичної діяльності, складу фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: проводити економічний аналіз формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>3. Джерела формування капіталу: власний та позиковий.</p> <p>4. Фінансові ресурси суб'єктів туристичної діяльності: поняття, склад та характеристика. 5. Особливості формування джерел фінансових ресурсів суб'єктами туристичного бізнесу.</p> <p>6. Показники оцінки ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>5. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. Література: Законодавчі та нормативноправові акти: 1, 2, 3, 6, 15.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1-3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання</p>		
---	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet та фінансової звітності підприємств провести дослідження обсягу та структури капіталу, обсягу та структури формування фінансових ресурсів в динаміці за три останні роки на прикладі реального суб'єкта туристичної діяльності.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 15</p> <p>Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності використання капіталу та джерел формування фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності. 1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: вирішення задач щодо аналізу ефективності використання фінансових ресурсів суб'єктів туристичної діяльності та</p>	2	4
--	--	---	---

	<p>факторів, що її обумовлюють. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	MS <i>Excel</i> індивідуально по варіантах.		

<p>Розуміння: сутності та складу пропозиції та обсягу реалізації послуг суб'єктами туристичної діяльності</p> <p>Знання: основних складових елементів туристичного продукту, видів та складу товарообороту закладів ресторанного господарства, показників виробничоексплуатаційної програми готелів</p> <p>Вміння: аналізувати та оцінювати обсяги реалізації послуг суб'єктами туристичної діяльності</p>	<p>Розділ 2. Результати господарської та фінансової діяльності суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Тема 12. Виробнича програма суб'єктів туристичної діяльності План лекції 16</p> <p>1. Сутність і склад пропозиції та обсягу реалізації туристичного продукту суб'єктами туристичної діяльності.</p> <p>2. Показники оцінки обсягу реалізації послуг суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>3. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу обсягу виробництва і реалізації туристичного продукту суб'єктами туристичної діяльності.</p> <p>4. Методи планування показників продуктової програми у відповідності до стратегії розвитку суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>План лекції 17</p> <p>1. Сутність та склад пропозиції та обсягу реалізації послуг готелів та інших засобів з тимчасового розміщування.</p> <p>2. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу обсягу виробництва і реалізації</p>	<p>2</p> <p>2</p>	
---	--	-------------------	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>послуг готелів та інших засобів з тимчасового розміщування.</p> <p>3. Методика розробки виробничо-експлуатаційної програми та алгоритм розрахунку основних показників.</p> <p style="text-align: center;">План лекції 18</p> <p>1. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу обсягу виробництва і реалізації продукції та послуг закладів ресторанного господарства.</p> <p>2. Поняття, види та склад товарообороту закладів ресторанного господарства.</p> <p>3. Методика розробки виробничої програми та алгоритм розрахунку основних показників закладів ресторанного господарства Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 15.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1, 3, 6-12.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1-8.</p>	2	
--	---	---	--

	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати питання щодо виробничої програми суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p>Практичні заняття 16-18</p> <p>Показники виробничої програми суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників виробничої суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2.</p> <p>Практичне завдання:</p> <p>вирішення задач по розрахунку основних показників: виробничої програми туристичних підприємств (кількість туро-днів, кількість турів,</p>	6	10

	середня тривалість туру), виробничо-		

	експлуатаційної програми готелів та інших засобів з тимчасового розміщування (одноразова місткість,		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	пропускна спроможність, коефіцієнт завантаження), виробничої програми закладів ресторанного господарства (оборотність місця, пропускна спроможність, виробнича потужність). Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.		

<p>Розуміння: економічної сутності та класифікації поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: особливостей визначення собівартості послуг суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: проводити аналіз поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності, а також планувати їх обсяг</p>	<p>Тема 13. Поточні витрати суб'єктів туристичної діяльності План лекції 19</p> <p>1.Економічна сутність та класифікація поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>2.Показники оцінки загального обсягу і рівня поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>3.Фактори, що визначають обсяг та рівень поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>4.Поняття, склад та структура собівартості туристичного продукту.</p> <p>5.Поняття, склад та структура собівартості готельного продукту.</p> <p>6.Поняття, склад та структура собівартості продукції та послуг ресторанного господарства.</p> <p>План лекції 20 1.</p> <p>Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу поточних витрат суб'єктів</p>	<p>2</p> <p>2</p>	
<p>Результати навчання</p>	<p>Навчальна діяльність</p>	<p>Робочий час студента, год.</p>	<p>Оцінювання в балах</p>

	<p>туристичної діяльності.</p> <p>2. Методи обґрунтування планового обсягу поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності. 3. Калькулювання розміру поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності за статтями. Плата за користування кредитами, гарантію страхової відповідальності. Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 12, 15.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1, 3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet та фінансової звітності суб'єктів туристичної діяльності провести дослідження динаміки та структури поточних витрат на прикладі реального підприємства.</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>Особливу увагу звернути на витрати від операційної курсової різниці, забезпечення страхової відповідальності, плату за користування кредитом. Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p>Практичні заняття 19-20</p> <p>Аналіз і планування поточних витрат суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: навчитися аналізувати та планувати поточні витрати суб'єктів туристичної діяльності. 1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання: вирішення задач по оцінці ефективності здійснення витрат суб'єктів туристичної діяльності, кількісна оцінка факторів впливу на формування суми та рівня поточних витрат, планування витрат суб'єктів туристичної діяльності різними методами. Калькулювання собівартості послуг та туристичного продукту,</p>	4	6

	продукції ресторанного господарства, готельних послуг. Розрахунки здійснюється на основі		
--	--	--	--

	<p><i>програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</i></p>		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
<p>Розуміння: економічної природи та сутності ціни на послуги суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: структури ціни на послуги суб'єктів туристичної діяльності, характеристика її складових елементів</p> <p>Вміння: застосовувати методику калькулювання цін на послуги суб'єктів туристичної діяльності.</p>	<p>Тема 14. Ціноутворення в туризмі</p> <p>План лекції 21 1.</p> <p>Механізм ціноутворення в туризмі.</p> <p>2. Види цін на туристичний продукт.</p> <p>3. Фактори формування ціни на туристичний продукт.</p> <p>4. Методи ціноутворення в туризмі. План лекції 22</p> <p>1. Цінова політика суб'єктів туристичної діяльності на ринку послуг.</p> <p>2. Моделювання і калькулювання ринкових цін на характерні та супутні туристичні послуги. Валютна надбавка в ціні турпродукту міжнародного туризму.</p> <p>3. Моделювання і калькулювання ринкових цін та товари туристського призначення.</p> <p>4. Структурні елементи роздрібної ціни на продукцію і послуги закладів ресторанного господарства.</p> <p>5. Калькулювання ціни на послуги з тимчасового розміщування (проживання). Література:</p>	<p>2</p> <p>2</p>	

	Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 7,		
--	--	--	--

	15.		
--	-----	--	--

	Основний: 1-5.		
--	----------------	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>Додатковий: 1, 3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet охарактеризувати цінову політику, динаміку та структуру цін послуг на прикладі реальних суб'єктів туристичної діяльності. Особливу увагу при визначенні цінової політики та при калькулюванні ціни на туристичний продукт приділити впливу фактору зміни курсу валют на її рівень.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p>Практичні заняття 21-22</p> <p>Методика калькулювання цін на послуги суб'єктів туристичної діяльності</p>	4	6

	<p>Мета: навчитися розраховувати ціни на основні і додаткові туристичні послуги, туристичний продукт, екскурсійну послугу.</p>		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2.</p> <p>Практичне завдання: здійснити калькулювання цін на основні і додаткові послуги, туристичний продукт індивідуального та групового туру на ринку міжнародного (в'їзного, виїзного) та вітчизняного туризму. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: економічної сутності та джерел утворення доходів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: факторів, що впливають на розмір доходів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: проводити аналіз доходів суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>Тема 15. Доходи суб'єктів туристичної діяльності План лекції 23</p> <p>1.Економічна сутність доходів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>2.Види доходів суб'єктів туристичної діяльності та їх класифікація.</p> <p>3.Джерела утворення доходів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>4.Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу доходів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>5.Фактори впливу на формування доходів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>6.Методи планування доходів суб'єктів</p>	2	
<p>Результати навчання</p>	<p>Навчальна діяльність</p>	<p>Робочий час студента, год.</p>	<p>Оцінювання в балах</p>

<p>діяльності, застосовувати різні методи їх планування</p>	<p>туристичної діяльності.</p> <p>7. Особливості формування доходів від реалізації туристичних послуг.</p> <p>8. Доходи від основної операційної діяльності готелів та інших засобів розміщування.</p> <p>9. Доходи від основної діяльності закладів ресторанного господарства. Література:</p> <p>Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 7, 11, 12, 15.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1, 3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати питання щодо видів доходу суб'єктів туристичної діяльності. Особливу увагу звернути на дохід від операційної курсової різниці.</p>		
---	---	--	--

	Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 23 Аналіз і планування доходів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: навчитися аналізувати та планувати доходи суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2.</p> <p>Практичне завдання:</p> <p>Вирішення задач по розрахунку доходів суб'єктів туристичної діяльності, оцінка факторів впливу на доходи від реалізації послуг, планування доходів з використанням різних методів. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>	2	4

<p>Розуміння: економічної природи та джерел утворення прибутку в суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: показників</p>	<p>Тема 16. Прибуток і рентабельність суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>План лекції 24</p> <p>1. Прибуток як економічна категорія та узагальнюючий показник економічної ефективності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>2. Види та джерела утворення прибутку суб'єктів туристичної діяльності.</p>	<p>2</p>	
---	---	----------	--

<p>Результати навчання</p>	<p>Навчальна діяльність</p>	<p>Робочий час студента, год.</p>	<p>Оцінювання в балах</p>
-----------------------------------	------------------------------------	--	----------------------------------

<p>рентабельності суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Вміння: проводити аналіз прибутку суб'єктів туристичної діяльності, а також розробляти план формування та розподілу прибутку суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>3.Класифікація прибутку суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>4.Поняття рентабельності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>5.Показники вимірювання рентабельності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>6.Фактори впливу на формування прибутку суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>7.Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу фінансових результатів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>8.Методи планування можливого і необхідного прибутку суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>9.Порядок розподілу планового чистого прибутку суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6, 7, 11, 12, 15.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1-3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p>		
---	---	--	--

	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p>індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet законспектувати питання щодо напрямів максимізації прибутку суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 24</p> <p style="text-align: center;">Аналіз і планування прибутку і рентабельності суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета:</p> <p style="padding-left: 40px;">навчитися аналізувати та планувати прибуток та показники рентабельності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання:</p> <p>Вирішення задач по формуванню <i>валового</i> прибутку, фінансового результату від звичайної діяльності та чистого прибутку суб'єктів туристичної діяльності, кількісна оцінка факторів, що впливають на прибуток та рівень рентабельності, планування розміру цільового</p>	2	4
--	---	---	---

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	прибутку від звичайної діяльності. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.		

<p>Розуміння: сутності системи оподаткування суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: особливостей та порядку розрахунку в суб'єктів туристичної діяльності окремих видів податків та обов'язкових платежів</p> <p>Вміння: проводити аналіз сплати податкових платежів суб'єктами туристичної діяльності, а також застосовувати методику визначення планового обсягу сплати окремих видів податкових</p>	<p>Тема 17. Оподаткування суб'єктів туристичної діяльності План лекції 25</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність системи оподаткування в туризмі. 2. Види податків та обов'язкових платежів, що сплачують суб'єкти туристичної діяльності. 3. Спрощена система оподаткування: її сутність та механізм сплати єдиного податку 4. Методичний інструментарій та порядок проведення аналізу податкових платежів суб'єктів туристичної діяльності. 5. Розробка податкової політики суб'єктами туристичної діяльності. 6. Методика визначення планового обсягу сплати окремих видів податкових платежів суб'єктів туристичної діяльності. <p>Література:</p> <p>Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 6.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1-3, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p>	<p>2</p>	
--	--	----------	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<p>платежів суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet охарактеризувати основні види податків суб'єктів туристичної діяльності та методику їх нарахування.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 25 Оцінка ефективності податкової політики суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності податкової політики суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань.</p> <p>2. Практичне завдання:</p>	2	4
--	---	---	---

	вирішення задач по оцінюванню ефективності податкової політики суб'єктів туристичної діяльності, оцінка факторів впливу на динаміку		
--	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	податкових платежів. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.		

<p>Розуміння: сутності інвестиційної діяльності та інвестиційних ресурсів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: класифікації інвестицій в туризмі</p> <p>Вміння: проводити аналіз та планування реальних інвестицій суб'єктів туристичної діяльності у формі капітальних інвестицій</p>	<p>Тема 18. Інвестиційна діяльність суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>План лекції 26</p> <p>1. Поняття інвестиційної діяльності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>2. Економічна сутність та класифікація інвестицій в туризмі.</p> <p>3. Інвестиційні ресурси суб'єктів туристичної діяльності та джерела їх формування.</p> <p>4. Характеристика основних форм реальних інвестицій в туризмі.</p> <p>5. Сутність та форми капітальних інвестицій суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>6. Методи аналізу та планування капітальних інвестицій суб'єктів туристичної діяльності. 7. Сутність і форми довгострокових фінансових інвестицій суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>8. Методи визначення ефективності довгострокових фінансових інвестицій</p> <p>9. Сутнісна характеристика та класифікація інвестиційних проектів в туризмі.</p>	<p>2</p>	
--	---	----------	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

	<p style="text-align: center;">Література: Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 2, 3, 4, 6. Основний: 1-5. Додатковий: 1-4, 6-12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet та статистичних даних охарактеризувати динаміку та структуру інвестицій у туризмі.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 26 Оцінка ефективності інвестиційної діяльності суб'єктів туристичної діяльності</p>	2	4
--	--	---	---

	<p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників ефективності інвестиційної діяльності суб'єктів туристичної діяльності.</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2.</p> <p>Практичне завдання: вирішення задач щодо оцінюванню ефективності інвестиційної діяльності суб'єктів туристичної діяльності, оцінка факторів впливу на неї. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності бізнес-плану інвестиційного проекту суб'єктів туристичної діяльності, його зміст і структура</p> <p>Знання: характеристики основних структурних елементів бізнес-плану інвестиційного проекту</p> <p>Вміння: розробляти бізнес-план створення нового чи</p>	<p>Тема 19. Бізнес-планування інвестиційних проектів суб'єктів туристичної діяльності План лекції 27</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Предмет та зміст бізнес-планування. 2.Сутність та класифікація бізнес-планів 3.Структура бізнес-плану в туризмі та характеристика його розділів. 4.Методи оцінювання ефективності реальних інвестиційних проектів та інвестиційної привабливості суб'єктів туристичної діяльності у бізнес-плані. 5.Статичні методи розрахунку показників ефективності інвестиційного проекту в туризмі. 6.Динамічні методи показників ефективності інвестиційного проекту в туризмі. <p>Література:</p>	2	
---	---	---	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------------	---------------------------

<p>розвитку діючого суб'єкта туристичної діяльності</p>	<p>Законодавчі та нормативно-правові акти: 1-6. Основний: 1-5. Додатковий: 1-6. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. Розробити бізнес-план створення нового суб'єкта туристичної діяльності. Робота може виконуватися індивідуально або у творчих групах (по 3 – 5 студентів). Оформлюється у вигляді рефератів та презентацій у Power Point. При підготовці даного завдання доцільно використовувати ресурси мережі Інтернет та статистичні збірники.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p>Практичне заняття 27</p>	<p>2</p>	<p>4</p>
---	--	----------	----------

	<p>Оцінка ефективності реалізації бізнес-плану інвестиційних проектів суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм</p>		
--	--	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>розрахунку показників ефективності реалізації бізнес-плану інвестиційних проектів суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2.</p> <p>Практичне завдання: вирішення задач щодо оцінювання ефективності реалізації бізнес-плану інвестиційних проектів суб'єктів туристичної діяльності. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>		

<p>Розуміння: сутності та основних видів ризиків в діяльності суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Знання: напрямів та заходів щодо профілактики та мінімізації рівня підприємницьких ризиків суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>Тема 20. Ризики підприємницької діяльності в туризмі План лекції 20</p> <p>1. Сутність та основні види ризиків в діяльності суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>2. Класифікація та характеристика підприємницьких ризиків суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>3. Методичний інструментарій оцінки рівня ризиків суб'єктів туристичної діяльності. 4. Інструменти мінімізації рівня підприємницьких ризиків суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>5. Форми зовнішнього та внутрішнього</p>	<p>2</p>	
<p>Результати навчання</p>	<p>Навчальна діяльність</p>	<p>Робочий час студента, год.</p>	<p>Оцінювання в балах</p>

<p>діяльності</p> <p>Вміння: проводити оцінку рівня ризиків суб'єктів туристичної діяльності</p>	<p>страхування підприємницького ризику суб'єктів туристичної діяльності 6. Сутність, причини і ознаки банкрутства суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>7. Державне регулювання банкрутства підприємства в туризмі.</p> <p>8. Форми та умови проведення санації суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>Література:</p> <p>Законодавчі та нормативно-правові акти: 1, 3, 5, 6.</p> <p>Основний: 1-5.</p> <p>Додатковий: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 12. Інтернет-ресурси: 1-8.</p> <p>Самостійна робота: вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття, підготовка до тестування, виконання індивідуальної роботи.</p> <p>Індивідуальна робота. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, фахових періодичних видань, джерел Internet охарактеризувати заходи профілактики, економічний інструментарій мінімізації рівня ризиків та запобігання банкрутства суб'єктів туристичної діяльності шляхом страхування ризиків неплатоспроможності та</p>		
---	---	--	--

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.	Оцінювання в балах
	<p>банкрутства, банківських гарантій.</p> <p>Підготувати наукові повідомлення (на 5-7 хв.) та презентацію відповідно до запропонованої тематики.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття 28 Оцінка рівня ризиків суб'єктів туристичної діяльності</p> <p>Мета: розглянути економічну сутність та алгоритм розрахунку показників оцінки рівня ризиків суб'єктів туристичної діяльності.</p> <p>1. Обговорення питань за проблематикою теми. Презентація індивідуальних завдань. 2.</p> <p>Практичне завдання: вирішення задач по оцінюванню рівня ризиків суб'єктів туристичної діяльності. Розрахунки здійснюється на основі програмного забезпечення MS Excel індивідуально по варіантах.</p>	2	4
Підсумковий контроль – письмовий екзамен			
Разом		112	100

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV із змінами та доповн. Дата оновлення: 14.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Кодекс законів про працю від 10.12.1971 № 332-VIII із змінами та доповн. Дата оновлення: 14.08.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами та доповн. Дата оновлення: 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 №1560-XII із змінами та доповн. Дата оновлення: 01.07.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03. 2012 № 4618-VI із змінами та доповн. Дата оновлення: 10.12.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
6. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР із змінами та доповн. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>.
7. Про ціни та ціноутворення : Закон України від 21.06.2012 № 5007-VI із змінами та доповн. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
8. Міжнародні рекомендації зі статистики туризму (IRTS 2008). URL: <http://statistics.unwto.org/content/conceptual-frameworktourismstatisticsinternational-recommendations-tourism-statistics-2008>.
9. Національний класифікатор України. Державний класифікатор продукції та послуг ДК 016:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v457a609-10>.
10. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>.
11. Положення (стандарт)

- бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 із змінами та доповн. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 із змінами та доповн. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 № 92 із змінами та доповн. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» : Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 № 242 із змінами та доповн. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
15. Стандартна міжнародна класифікація видів діяльності в туризмі (СИСТА). URL: http://unstats.un.org/unsd/publication/Seriesm/SeriesM_83e.pdf

Основна література

1. *Городня Т. А., Щербак А. Ф. Економіка туризму: теорія і практика : навч. посіб. – Київ : Кондор, 2018. – 435 с.¹*
2. Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
3. *Економіка туризму. Модуль І. Макрорівень : опор. конспект лекцій / Т. І. Ткаченко, І. В. Качалова, Т. П. Дупляк, Я. В. Проценко. – Київ : КНТЕУ, 2019. – 118 с.*
4. *Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика: підручник / М. П. Мальська, М. Й. Рутинський, С. В. Білоус, Н. Л. Мандюк. – Київ : Центр учбової літератур», 2014. – 544 с.*
5. *Ткаченко Т.І. Економіка готельного господарства і туризму : навч. посіб. / Т. І. Ткаченко, С. П. Гаврилук. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 179 с.*

---

¹ Курсивом за текстом виділені літературні джерела, які є в наявності в бібліотеці КНТЕУ

Додаткова література

1. Агафонова Л. Г., Агафонова О. Є. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання : навч. посібник. – Київ : Знання України, 2002. – 358 с.
2. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учеб. курс. – 2-е изд., перераб. и доп. — Киев : Эльга, Ника-Центр, 2007. – 521 с.
3. Економіка та фінанси підприємства: методика розв'язання практичних задач : навч. посіб. / І. В. Височин, О. В. Корольова-Казанська, І. О. Чаюн та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.
4. Інвестиційний менеджмент: методика розв'язання практичних завдань : навч. посіб. / Н. М. Гуляєва, І. М. Вавдійчик; за заг. ред. Н.М. Гуляєвої. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 220 с.
5. Проектування курортів : навч. посіб. / А.А. Мазаракі, С.Л. Шаповал, С.В. Мельниченко та ін.; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 304 с.
6. Пуцентайло П.Р. Економіка і організація туристичноготельного підприємництва : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
7. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. Г. Бойко та ін.; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 596 с.
8. Ткаченко Т. І. Сталій розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / Т. І. Ткаченко. – 2-ге вид., випр. та доповн. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 463 с.
9. HoReCa : навч. посіб. : у 3 т. – Т. 3. Кейтеринг / [А.А. Мазаракі, С.Л. Шаповал, С.В. Мельниченко та ін.] ; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 448 с.
10. HoReCa : навч. посіб.: у 3 т. Т.1. Готелі / [А.А. Мазаракі, С.Л. Шаповал, С.В. Мельниченко та ін.] ; за ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2016. 348 с.
11. HoReCa : навч. посіб.: у 3 т. Т.2. Ресторани [А.А. Мазаракі, С.Л. Шаповал, С.В. Мельниченко та ін.] ; за ред. А.А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2016. 348 с.

12. Tribe J. The Economics of Recreation, Leisure and Tourism. 5th ed. Routledge, Taylor & Francis Group, 2016. 460 p.

13. Vanhove N. The Economics of Tourism Destinations: Theory and Practice. 3rd ed. Routledge, Taylor & Francis Group, 2018. 364 p.

Інтернет-ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Все про туризм. Туристична бібліотека. URL: <http://tourlib.net/>
3. Всесвітній економічний форум (WEF). URL: <http://www.weforum.org/>
4. Всесвітня туристична організація (UNWTO). URL: <http://www.unwto.org>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>
7. Міністерство інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua/>
8. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkip.gov.ua/>